Nro. 3.

GAZETA LWOWSKA.

w Piątek dnia 10. Stycznia 1812.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa d. 10. *Stycznia.* — Podług czynionych we Lwowie w przeszłym miesiącu Grudniu 1811. meteorologicznych postrzeżeń, podniosł się był Barometr naywyżey na 28," 6,"' O:— spadł zaś nayniżey na 27", 5", 11: średnia wysokość z całego miesiąca była = 27" 11"' 9, 806 . . . . Ciepłomierz pokazywał naywyżey = + 5°. Reaum. nayniżey zaś — 5°, 7. Reaum. Srednica temperatury była = 1°,0919. Reaum.— Podług 124 postrzeżeń była 2 razy zupełna cisza; wiatr zaś wiał słabo 78 razy, średnie 34 razy, a mocno 10 razy. Panuiący wiatr był południowy, a to 23 razy podczas 93 postrzeżeń; po nim zaś zachodni (15 razy podczas 93 postrzeżeń). Przez 4ry dni wcale nic nie marzło; przez 14cie na przemiany; przez 13cie pokazywał ciepłomierz zawsze niżey O Reaum. Dni pogodnych było 3; częścią pochmurnych 19; całkiem pochmurnych 9.— Snieg padał przez dni 11; deszcz raz padał; mgła była przez 10 dni.

Z Wiednia d. 1. *Stycznia.* — Dnia 2go Listopada r. p. umarł w Kronstadzie w Ziemi Siedmiogrodzkiey ieden z nayzacnieyszych Officerów c. k. Woyska, Pan Floryan Babel de Fronsberg Podpułkownik Sabaudskiego pułku Dragonów. Rozpoczął ón służbę w byłym Modeńskim pułku Dragonów, lecz umieszczonym został w krótce w stopniu wyższego Porucznika przy ieneralnym kwatermistrzowskim Sztabie, w którym to korpusie stopień Podpułkownika otrzymał. Po skończoney r. 1809 woynie, przeniesionym został z tą samą rangą do pułku Kiryssierów, Hohenzollern, a potém do pułku Sabaudskiego. Z świetnemi woyskowemi talentami łączył ón osobliwszą waleczność i przedni moralny charakter. Szczególnieysze wiadomości onegoż w matematyce i umieiętność brania kraiów na mappę, były powodem: że pod przewodnictwem Feldmarszałka - Porucznika Barona de Zach zrobił mappę wenecyańsko - austryackich prowincyi, i na powszechną sobie za to zasłużył pochwałę. Do końca życia swoiego starał się ón z niezmordowaną pracą doskonalić w swoich umieiętnościach; wyborna biblioteka była mu w tey mierze przewodniczką; przykładał ón się nieprzerwanie udzielaniem swoich wiadomości, nauką i przykładem do doskonalenia sobie podległych, a krótki czas, przez który się w pułku Sabaudskim znaydował, był dostatecznym do sprawienia naydotkliwszego żalu całemu Korpusowi Officerów z przyczyny iego śmierci. Umarł ón na chorobę śledziony, którey się przez niezmordowaną czynność w służbie nabawił. Pogrzeb iego z należnemi honorami odprawiony, był chwilą naywiększego żalu dla wszystkich, którzy go znali.

Z Brünu d. 31. *Grudnia.* — Tuteyszy c. k. Rząd kraiowy, dał Henrykowi Hrabiemu de Haugwitz, który w dobrach swoich Ossowa w towarzystwie Konrada Kocha fabrykę skór założył, z względu na znaczną obszerność oneyże, dobrać rozmaitych gatunków skór i znaczny odbyt onychże, przywiley na fabrykę kraiową, i dozwolił mu używać c. k. orła.

Z Presburga d. 24. *Grudnia.* — Dnia 20. b. m. odprawiło się tu 42gie dnia 21. 43cie a onegday okręgowe seymowe posiedzenie-

Z Pragi d. 21. Grudnia. — Pan Marek Dormitzer hurtownik, wezwał tuteyszą izraelicką gminę do dobroczynnych składek dla Pragskiego nowego domu Ubogich; iego to ludzkim usiłowaniom winien iest dom pomieniony, że otrzymał 4600 Z. R. bankocetlami, 3650 Z. R. obligacyiami Stanów, i na ciąg trzech lat subskrybowany miesieczny przydatek 55 Z. R. w W. W. Oprócz nagrody, iaką rzeczony hurtownik i gmina izraelicka w swoiém wewnętrznem znayduią przekonaniu, że się przyłożyli do utrzymania instytutu, którego ustalenia i trwałości każdy przyiaciel ludzkości pragnie, otrzymali oni także pochwałę od Rządu kraiowego.

Wiadomości zagraniczne.

Francya.

Z Paryża dnia 17. Grudnia. — Xiaże Schwarzenberg, Cesarsko-Austryacki Poseł przy dworze francuzkim, przybył znowu do tuteyszéy stolicy.

Wyrok Cesarski pod dniem 9 Grudnia, zawiéraiacy 4 tytuły i 116 paragrafów, znosi feudalność w departamentach uyścia Elby, uyścia Wezery i wyższéy Emsy.

Xiestwo Warszawskie.

Z Warszawy dnia 4. Stycznia. — Ogłoszono tu następuiący wyrok królewski d. 13. p. m. wydany:

Fryderyk August &c. — Chcąc dłużnikóm ustąpionych nam Konwencyią Baiońską summ, którzy niedopełniwszy warunków dekretu d. 16. Kwietnia roku zeszłego, pragną ieszcze bydź przypuszczeni do dobrodzieystwa rozkładu na lat szesnaście, okazać tyle względu i łatwości, ile tylko zgodność z przyietemi iuż raz zasadami dozwala, postanowiliśmy i stanowiémy iak następuie: Dłużnicy ustąpionych nam Konwencyią Baiońską summ, którzy nie dopełnili warunków Dekretu d. 16go Kwietnia roku zeszłego, mogą ieszcze bydź przypuszczeni do dobrodzieystwa rozkładu na lat szesnaście pod kondycyią, iż do uczynić się mianego w téy mierze przed dniem 15. Stycznia roku przyszłego 1812. urzędownego oświadczenia, dołączą Kwit z opłaconych do dnia 24. Grudnia roku bieżącego całkowitych prowizyi, a na przyszłym terminie oznaczonym d. 21. Czerwca roku przyszłego 1812. przy zwykłéy roczněy prowizyi i iedną szesnastą część kapitału zapłacą; że na corocznym terminie takaż summę iedną szesnastą częścią kapitału, i całoroczną od resztuiącego długu dwoma od sta zmnieyszoną prowizyia aż do zupełnego umorzenia długów, punktualnie wypłacać będa, poddaiąc się na przypadek uchybienia terminu naysurowszéy exekucyi bez wszelkiego poprzedniczego processu. — Dopełnienie i umieszczenie w Dzienniku praw niniejszego Dekretu, Ministróm Naszym Sprawiedliwości, Przychodów i Skarbu w czém do kogo należy, zalecamy.

(podpisano) Fryderyk August.

Towarzystwo Królewsko - Warszawskie Przyiaciół Nauk, odprawiło d. 2. bieżącego miesiaca publiczne posiedzenie.

JP. Hinz mayster własną fabrykę garbarską w mieście Srzeńsku Departamentu Płockiego utrzymuiący, używa od miesiąca Czerwca p. r. z naypomyślnieyszym skutkiem do wyprawy skór liścia dębowego, zamiast kory dębowéy; a razem odkrył przez doświadczenie, że liść w miesiącach Czerwcu, Lipcu, Sierpniu i Wrześniu z drzew (którym to wcale nic nieszkodzi) zrywany, daleko iest skutecznieyszym w działaniu od zbieranego w póżnieyszym czasie, oraz ze ogónki onego nayostrzeysze zawieraią soki.— Prefekt Departamentu Płockiego oddaią pomienionemu fabrykantowi przynależną pochwałę, nadmienia przy téy okoliczności, że Marcin Małowicz i Krystyan Neumann, garbarze w mieście Rypinie powiecie Lipnowskim osiedli, przysłali mu także wyprawne w liściach dębowych skóry, które się bardzo dobrze wyprawionemi bydź okazały. Podług obrachowania maystrów wymienionych, 80 funtów liścia, równy 100 funtóm kory sprawiły skutek.

Dalszy ciąg mowy JW. Matuszewica Ministra Przychodów i Skarbu, mianéy w Izbie Poselskiéy przy wprowadzeniu Proektów Skarbowych.

Podatek Osobisty, na ostatniém posiedzeniu Seymowém uchwalony, chociaż z natury swoiéy nader iest prostym i w pobieraniu nie powinien bydź trudnym, stał się atoli okazyą wielu nadużyciów prawu przeciwnych, i koniecznego wymaga sprostowania.

Uchwała Seymowa naznaczyła ogólną

podatku summę, tudzież minimum i maximum do zachowania w maiących się kwalifikować opłatach.

W uzupełnieniu uchwały, ogół kraiowy na ogóły stosownie do Departamentów podzielony, klassy w liczbie dziesięciu postanowione, lecz zakresy pomiędzy temi klassami nie dość wyraźnie i dokładnie oznaczone zostały.

Ztąd wyniknęło, iż wypadło w każdym Departamencie do rozwiązania trudne arytmetyczne problema; aby dochód pobrany z podatku osobistego wiernie odpowiadał wyznaczonemu na Departament ogółowi, a obok tego, aby w szczególności żaden kontrybuent nie był nienależycie opuszczonym, i żaden nie został pociągniętym do wyższey lub niższey opłaty nad tę, iaka na niego przypada z klassy do którey należeć powinien; co przy nie dość wyraźnem klass określaniu musiało zrodzić niezliczone w exekucyi trudności i wątpliwości, otworzyć pole do znacznych uchybień, spóźnić i zamitrężyć wybranie podatku, i zawieść skarb w sprawiedliwie spodziewanym dochodzie.

Za przewodnictwem sprawiedliwości, porządku i prostoty, Proiekt dziś tu przyniesiony następne podaie odmiany:

Ogółu summy na kray nie zamierza; klassy wyraźniey określa i rozróżnia; w ochronie tych, którzy do niey naywiększe maią prawo, minimum bez podwyższenia zostawuie; opłatę w klassach dalszych stopniami do ilości 500 złotych podnosi, tak ią miarkuiąc do prezumowanego indiwiduów dochodu, aby uniknąć zarzutu stronności lub przeciążenia.

Podatek Patentowy, także na ostatniém posiedzeniu Seymowém uchwalony, dotyka bezpośrednio przemysłu, i wyznać należy, że tak iak był dotąd urządzony, stał się powodem wielu zdrożności, krzywd, mitręg i zawodu dla skarbu. Życzyćby zaiste należało, aby przemysł ledwie pierwsze znaki życia w kraiu naszym daiący, kiedy dzielniey gotowym zasiłkiem wspieranym bydź nie może, opieką przynaymniey i zupełną swobodą mógł bydź pielęgnowanym; lecz kiedy nas cisną gwałtowne kraiu potrzeby, a zwłaszcza kiedy zaprzeczać nie można tey iawney słuszności temu prawidłu, że każdy w iakimkolwiek stanie, w iakimkolwiek sposobie dochód pobiera, winien z niego udział potrzebie publiczney, Podatek patentowy powinien bydź sprostowany tak, aby przemysłowi nie szkodził, lecz zniesionym bydź nie może.

Dotąd rzemiosła, professye i handle; klassyfikowane były w ogóle co do ich rodzaiu i natury, klassyfikowane były co do rzędu miast, i nadto ieszcze, każde rzemiosło i professya w każdem szczególném mieście pięciorako były klassyfikowane. Ta ostatnia klassyfikacya mniey właściwa, bo osobistą zdatność, pracowitość i przemysł zdaiąca się obarczać, dała nadto sposobność kontrybuentom mieszczenia się w klassach niższych, dla uniknienia wyższey opłaty; otworzyła pole officyalistom do samowolnego działania, do wymierzania osobistych bądź faworów, bądź ucisków. — Dotąd także prawo rzekło, że na każdy osobny handel lub professyą osobny patent iest potrzebny, i ten przepis iest niewątpliwie słusznym; lecz gdy urządzenia nie określiły wyraźnie, które przedmioty pod iednym handlem lub professyą łączyć się mogą, a rozmaite towary, w mnieyszych zwłaszcza miastach, w iednymże sklepie zwykły i mogą się znaydować, wyniknęło, iż od cząstkowo handluiących, kilku patentów na iedenże handel niesłusznie i z uciskiem wymagano. — Nakoniec, uchwała przeszłoseymowa zniosła w Artykule 5. opłaty dawniey do konfraternii, kontubernii lub cechów składane. Powód prawa słuszny, bo obok poboru powszechnego, pobory prywatne z tychże samych przedmiotów ostać się nie mogą. Lecz odeymuiąc miastom fundusze, których używały dawniey, słusznością iest zapewnić im takowey straty nagrodę; lecz udzielić miastom część z powszechnego poboru, iest to im i sprawiedliwość wymierzyć i urzędom mieyskim dać siłą podnietę, aby wiernego wpływania publicznego dochodu przestrzegały.

W iednostaynym więc duchu sprawiedliwości i prostoty, przedsięwzięte są w przyniesionym tu Proiekcie następne odmiany:

Klassyfikacya rzemiosł i professyi w iednémże mieście tak iest do urządzenia zastrzeżoną, iż nikogo nie przeciąży, a właściwą ulgę, potrzebuiącym oney zapewni. Taryfą i osobnym przepisem iest wyiaśniono, które przedmioty handlu lub professyi dla handluiących cząstkowo pod iednymże patentem mieścić się mogą.

Opłata co do rzemiosł i przedmiotów powszechnieyszey potrzeby, nader skromna;

podwyższa się tylko w miarę ich stosunku do rzeczy zbytkowych.

Sprzyiaiąc wzrostowi przemysłu, wyłączenia przeszło-seymową uchwałą obięte, nietylko są ponowione, lecz rozciągnione.

Nakoniec, udzielą się miastom na rzecz ich kass i funduszów część 20 dochodu w miastach 1go rzędu, część 10 w miastach innych.

Opłata Stęplowa, na ostatniém posiedzeniu Seymowém uchwalona, wymagała także przelania i poprawy. Dochód z niéy zastępuiąc wszelkie opłaty processowe, miał dostarczyć fundusz na utrzymanie sądowych Urzędów, lecz dla zbytecznéy mierności opłat, cel ten zupełnie uchybionym został. W przyniesionym tu dziś proiekcie, dla pewności dochodu skarbowego, porządku manipulacyi i rachunków, nakoniec wygody powszechności, starano się sześciorakie rodzaie stępla dokładnie rozróżnić; każdego, pod osobnym tytułem, formą, i użycie w ogółach i wszczegółach wskazać; wyłączenia, równie iak kary na przestępnych wyszczególnić. Co do podwyższenia opłaty, wchodzenie w szczegóły zbyt długiego wymagałoby rozbioru; niech mi więc to tylko namienić się godzi, iż nie masz kraiu, gdzieby podobna opłata mieysca nie miała, i nie masz kraiu, gdzieby nie była znacznie wyższą od téy, którą wniesiony Proiekt podaie.

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

Wielka Brytania i Irlandya.

Z Londynu dnia 2. Grudnia. Podług listów z Nottingham d. 27. Listopada pisanych, wybito w Badford przeszłéy niedzieli 30 do 40 okien. Dnia następuiącego trwał ieszcze rozruch; rozszérzył się nawet aż do sąsiedzkiéy wioski, nie mogąc bydź żadnym sposobem uśmierzony. Przewodzcy stali się tak śmiałemi, iż w śród białego dnia po gościńcach rabuią i ze zrabowanych w oczy się naśmiewaią.

Donosimy z żalem, stoi w dziennikach angielskich, iż podług listów, któreśmy z północnéy Irlandyi otrzymali, w Hrabstwie Down ieszcze wielkie panuią niespokojności, i że czynna gorliwość zwierzchności odkryła plan systematyczny, który tylko przez dzielne, ze strony rządu przedsięwzięte środki, zniweczonym bydź może.

Dnia 7. Grudnia. Król nie ma się tak dobrze, iak w przeszłym tygodniu. Doktor Willis natęża całéy swoiéy umieiętności, lecz wszystkie przez niego użyte środki dla udzielenia Królowi Imci więcéy siły, były dotąd bezowocnemi. — W radzie gminnéy miasta Londynu, donosi Morning Chronicle pod dniem 6. Grudnia, została adresa do Xięcia Rejenta ostatecznie przyiętą; iest ona następuiącéy treści: „Naypierwszém iéy życzeniem iest, ażeby Jego Królewicowska Mość mocą swoiéy królewskiéy władzy zakazała używać zboża w gorzelniach Anglii i Szkocyi; który to zakaz rada gminna, trzyma za nayskutecznieyszy środek do zapobieżenia wielkiemu złemu, które w téy chwili, cena zboża coraz bardziéy w górę idąca zdziałać może. Potém oświadcza rada gminna, iż ma nadzieię, że Jego Królewicowska Mość, dobrze świadomy przyczyn rzadkości zboża z obcych kraiu przychodzącego, i ambarasu, w którym się z téy przyczyny tak woyska za granicą, iakoteż i mieszkańce Wielkiéy Brytanii znaydować mogą, będzie raczył użyć wszystkich w iego mocy zostaiących sposobów dla zapobieżenia temu, iżby się klęski woyny bezpotrzebnie nie rozszérzały; i że na ten koniec takowe środki przedsięweźmie, któreby zgodnemi były z dostoynością i sposobem myślenia Jego Królewicowskiéy Mości, ażeby ile możności z kraiami zagranicznemi, osobliwie zaś z narodami neutralnemi, weyśdź na nowo w stosunki handlowe, których pożytek dla poddanych Króla Imci do tego czasu powszechnie był uznany, które dawniéy były pewną rękoymią przeciw strasznéy nędzie będącéy skutkiem nieodbitych potrzeb życia. — Powiadaią, iz w wydziale do ułożenia adresy wyznaczonym, było 15 głosów przeciwko temu, 13 zaś za tém, ażeby tylko pierwsza część tycząca się palenia wódki ze zboża zatrzymaną została. Lecz przy zdawaniu sprawy w radzie gminnéy wprowadził Radzca Wood proiekt w formie poprawy, ażeby stosownie do uchwały rady gminnéy, zostawić i drugą połowę adresy następuiącéy po słowach „zdziałać może". Proiekt ten został przyięty.

Indye zachodnie.

Mamy teraz w Londynie, mówi Dziennik Englishmann gazety z Jamaiki dochodzące do 20 Października. Znayduiemy w nich

początek, postęp i koniec spisku, iakoteż imiona tych, którzy straceni zostali. Oto iest wypis z tych gazet:

Saint Pierre d. 11. Października.

Zabawiwszy się Wielkorządzca dni kilka w Port-royal, powrócił do naszego miasta, skoro odebrał wiadomość, iż sąd appellacyiny swoie nadzwyczayne odprawia posiedzenie. Wielkorządzca życzył sobie obeyrzeć dokładnie wzgórki St. Pierre, i udał się dnia 8. na cypel Callebasse. W dzień potém sankcyonował uchwałę sądu appellacyinego. — Uchwała ta zawiera wyrok sądu na 28 osób wydany, które przed nim o zdradę kraiu oskarżone zostały, ponieważ pod przewodnictwem Mulata, nazwiskiem Moliere, dnia 17. Września po południu w okolicy St. Pierre, zbroyny korpus utworzyły; ponieważ z rozmaitych plantacyi gwałtem broń zabierały, murzynów uwieśdź chciały, a nakoniec na woyska królewskie strzelały. Ośm wolnych Mulatów, dwóch niewolników i siedmiu murzynów osądzono na stryczek, a ich ciała maią bydź na gościńcach wystawione; 1 wolny Mulata i 1 niewolnik, 1 wolny murzyn i 1 niewolnik maią rok cały siedzieć w więzieniu, a przez ten czas ma bydź prowadzony ich process; 1 Mestica został skazany na 29 razów batogowych; 6 Mulatów, to iest 2 wolnych i 4 niewolników, wypuszczono na wolność. Nadto umocował sąd ieneralnego Prokuratora, ażeby przed Trybunał w St. Pierre powołał posiadacza statku, który iednego z osądzonych Mulatów z Curaçao do St. Pierre zawiózł i na ląd wysadził, nim ieszcze okręt przez officerów portowych został przeyrzany. — Dzisiay zrana między 9 i 10 godziną został wyrok na publicznem mieyscu z wielką wykonany uroczystością. Kara iednego z potępionych sądem została odłożona; do innych udali się dniem wprzódy o 3 godzinie xięża z osady, i zostawali przy nich aż do godziny ich śmierci. Wszyscy osądzeni okazywali znaki żalu i umarli, sądząc z pozoru, wskróś przeięci prawdami religii."

Dnia 10. Października.

„Ukończywszy Wielkorządzca ten interes, który iego obecności w naszém mieście wymagał, odprawił popis osady i wydał potrzebne rozkazy do utrzymania pokoiu zupełnie teraz przywróconego. — Wielkorządzca wydał także odezwę, w któréy ón o tym równie występnym iak nierostropnym spisku mówi, i te uwagę robi, iż się między sprzysiężonemi takie znaydowały osoby, których przychylność osady wolnością udarowała; iż ci, którzy się starali rozruch wzniecić zemknęli natychmiast, skoro się niespokoyności wszczęły, i zostawili karzącemu sądowi, nieszczęśliwe ich zwodnictwa offiary. Wielkorządzca dodaie, iż niektórzy z złego zamiaru albo z nierostropności trudnili się iedynie wykładaniem tego, co w publicznych stoi dziennikach, zbiianiem zdań dziennikarzów i czynieniem niespokoynych wniosków dla systematu zabezpieczaiącego iuż od dwóch wieków pomyślność i szczęście Archipelagu amerykańskiego; iż pomimo wszystkich kłamstw, od czasu rewolucyi ogłoszonych i teraz za takowe uznanych, iesteśmy w stanie, twierdzenia niewiadomości i niewierności podług ich wartości cenić; iż z doświadczenia powinniśmy się byli nauczyć, że nawet drukowane kłamstwa, zawsze kłamstwami zostaią; że podpora politycznych ciarlatanów iest zgruchotana, i potok rewolucyi na wieczne upłynął czasy.

Ziednoczone Stany Ameryki północnéy.

Dziennik angielski Kuryer z dnia 4go Grudnia, umieścił następuiący wyciąg z mowy Prezydenta Stanów ziednoczonych przy otworzeniu Kongressu: „Prezydent pochlebiał sobie, iak mówi na wstępie, że powtórne potwierdzenie cofnienia francuzkich wyroków, zrządzi toż samo cofnienienie ze strony angielskiéy. — Nie chciał tego Rząd angielski uczynić, zapieraiąc rzeczywiste cofnienie francuzkich wyroków, i daiąc Stanom ziednoczonym do zrozumienia, że wydana przez nie uchwała zakazuiąca wprowadzanie towarów, może Angliię spowodować do użycia prawa odwetu. — Wspomniał o zdarzeniu między fregatą amerykańska President i okrętem angielskim Little Belt; obwiniał wyraźnie angielskiego Kapitana Bingham o pierwsze wystrzelenie. Obwiniał Rząd angielski, o wmieszanie się do sporów Stanów ziednoczonych względem obiedwóch Floryd. — Nadmienił także, iż Francya dotąd ieszcze zadosyć nie uczyniła za resztę niesłuszności Stanom ziednoczonym wyrządzonéy, i że zabranéy własności amerykańskiéy nie powróciła. Ta

okoliczność, że Francya przywóz towarów z państw Stanów ziednoczonych nadspodzianie ograniczyła, wymaga równychże ograniczeń przywozu towarów francuzkich. — Co się Szwecyi tyczé, z tą żyią Stany ziednoczone w pokoiu, a poselstwo do Danii, bardzo dobry skutek sprawiło. — Rzekł nareście Prezydent, że przedsięwzięto środki dla powszechnego bezpieczeństwa przez założenie nowych warowniów i t. d. i że też środki daléy posunąć należy; a ponieważ środki przez Anglię przedsięwzięte maią cechę nieprzyiazną przeciw handlowi amerykańskiemu, przeto Kongress uczuie, że obowiązkiem iego iest: przyprowadzić kray do należytego stanu obrony. — Uczynił nakoniec wniosek, ażeby uzupełnić pułki, zaciągnąć ludzi do woyska posiłkowego, i przyiąć w służbę ofiaruiące się korpusy ochotników. — Wreście cała, ta mowa Prezydenta tchnie duchem nieprzyiacielskim.

Hiszpańska Ameryka południowa.

W Londynie miano d. 6. Grudnia Gazety z Caraccas dochodzące do 22. Września. Lima (w Peru) i Juguy (w Tukumanie) poszły za przykładem Caraccas, a podług wiadomości prywatnych rozszérzyła się rewolucya szybko na stałym lądzie hiszpańskim. Ażeby całą hiszpańską Amerykę południową widzieć niepodległą, do tego brakuie zaledwie 3 albo 4 miast morskich. W. Maracaybo pokazały się także mocne symptomata; powszechném iest zdaniem, iż tam rewolucya wkrótce wybuchnie. Tameczne woyska regularne wsiadły tym czasem na 2 brygi i 1 szoner i formowali część wyprawy przeciw Caraccas przeznaczonéy, a pod dowodztwem ieneralnego Wielkorządzcy zostaiącéy. O skutku téy wyprawy nie mamy iescze żadnéy wiadomosci.

Rossya.

Kuryer Litewski umieścił następuiące ukazy Imperatora Jmci rossyiskiego:

Z Bożey łaski Alexander I. Imperator i Samowładzca wszech Rossyi &c.

I. Zapobiegaiąc nadużyciu z przekupu kwitacyi na oddanych rekrutów, dla ulgi teraźnieyszego zaciągu, nie zmnieyszaiąc postanowionéy liczby, przez wygodnieysze środki osądziliśmy za rzecz przyzwoitą, zważywszy opinią Rady państwa, postanowić co następuie. — 1) W teraźnieyszym zaciągu pozwala się wnosić pieniądze za pewną liczbę rekrutów zamiast oddawania ich w naturze, ktoby tego życzył. 2) Liczba rekrutów na zamianę przeznaczonych, ogranicza przyłączaiącą się tu listą. 3) Summa za każdego rekruta wnosić się maiąca, oznacza się na dwa tysiące rubli assygnacyinych. 4) Pozwolenie takiey zamiany w liczbie powyżéy oznaczonéy, rozciąga się bez wyiątków na wszystkie stany rekrutską powinność pełniące. 5) Każdy chcący wymieniać rekruta, obowiązany złożyć ustanowioną summę w Kommissyi rekrutskiéy razem z prozbą. 6) Kommissya rekrutska przyiąwszy prozbę, i zapisawszy na niéy tęż samą datę, w któréy weszła, razem téż przyimuie pieniądze; odsyła one do izby skarbowéy, która obowiązana one chować oddzielnie, a nakoniec wydaie zwyczayną kwitacyą. 7) Zabrania się przyimować pieniądze na rachunek następnych zaciągów. 8) Każdego dnia, w którym rekruci przyimuią się, Kommissya, otworzywszy drzwi ogłasza liczbę rekrutów, za których opłacono pieniądze, ażeby każdemu wiadomém było, wiele ieszcze rekrutów na zamianę przeznaczonych zostaie. 9) Skoro zupełna liczba na liście wyrażona do wymiany wyidzie, ustanie zamiana i przyimowanie pieniędzy. 10) Pieniądze przyimuią się i kwitacye wydaią się w miarę iak wchodzą prozby. 11) Ieżeliby zdarzyło się, iżby wiele prozb weszło iednego dnia, i liczba ich przewyższała oznaczoną na liście; natenczas Kommissya ma losować i podług losów czynić zadosyć. 12) Takowy porządek przyimowania przedłuża się do dnia 15. Grudnia 1811. roku. Po tym terminie Gubernatorowie cywilni obowiązani donieść Ministrowi Policyi przez gońców, iaka była liczba wszystkich prozb podanych Kommissyi, i wielu zadosyć uczyniono podług listy, albo też wielu nie stawało do postanowioney liczby. 13) Rozpatrzywszy te rapporta, ieżeli można będzie podług listy zbytek iedney gubernii obrócić na niedostatek drugiéy, natenczas w swoim czasie wydane będą należne przepisy zwierzchnościom guber. 14) Dla tego przedłuża się termin do dnia 15. Lutego dla tych, którzy weydą z prozbami o zamianę przed 15. Grudnia, a z niedostatku liczby podług listy nie otrzymaią zadosyć uczynienia. Ieżeliby zaś w tym przeciągu czasu nie

było żadnego rozkazu na przyięcie od nich pieniędzy, koniecznie do 15. Lutego oddać powinni rekruta w naturze. 15) W tych Guberniach, gdzie przyimowanie rekrutów w różnych mieyscach przeznaczone, prożby o zamianę nie przyimuią się iak tylko w iednym mieście guberskiém. 16) Gubernatorowie cywilni, obowiązani szczególniey starać się pod odpowiedzią osobistą, ażeby przy tey zamianie rekrutów nie było naymnieyszego ucisku, i ażeby swoią troskliwością i dozorem odwracali wszelkie dążenie do nadużycia. — w St. Petersburg dnia 5. (17.) Listopada 1811 roku.

II. Staraiąc się zastosować wygodę Skarbu do pożytku obywatelów w urządzeniu utrzymywania wóysk, i ulżyć ile można sposób opłaty skarbowych podatków, zważywszy opinią rady państwa, rozkazuiemy: 1.) Z gubernii inflantskiey, kurlandskiey, obu litewskich, wołyńskiey, mińskiey podolskiey, kiiowskiey i prowincyi białostockiey, brać zamiast pieniędzy zbożem należne do skarbu podatki, iakoto: Nayprzód niedobór podatków wszelkiego rodzaiu na wsiach zaległy za przeszłe lata. Powtóre, także niedobory podatków za piérwsze półrocze teraźnieyszego roku. Potrzecie. Podatki wypadaiące na całe drugie półrocze, które za otrzymaniem ninieyszéy ustawy w iakiem mieyscu, okażą się ieszcze nieopłacone. Poczwarte. Podatek poduszny na rok 1812 należny. 2do) Iak zaległe podatki za przeszłe lata i piérwsze pół-rocze tego roku, tak też i podatki wypadaiące za drugie pół-rocze ninieyszego roku, maią bydź uzyskane w ciągu teraźnieyszego roku. 3tio.) Podatek poduszny na rok 1812. należny ma bydź uzyskany w ciągu onego w naznaczone prawem termina. 4to) Ceny, podług których to zboże ma bydź w podatkach zaliczone, ustanowią Gubernatorowie wspólnie z guberskiemi i powiatowemi marszałkami, i bez przewłoki przedstawią one na utwierdzenie do ministrów skarbu i policyi. 5to) W poborowaniu tego zboża postępować podobnie, iak w powszechności o podatkach przepisano. 6to) Mieysca na przyięcie zboża dla uwolnienia włościan od dalekiego dowozu, przeznaczy w każdym powiecie Gubernator po zniesieniu się z Ministrem woiennym; dostawienie zaś onego z mieysca, gdzie było przyięte, na inne, porucza się staranności prowiantskiego departamentu. 7mo) We wszystkich w tey części czynnych rozporządzeniach rządcy gubernii maią dostrzegać, aby obywatele żadnego ucisku nie doświadczyli. 8vo) Uskutecznienie tych środków, iakoteż poszczególnie do onych odnoszące się rozporządzenia i zalecenia, poruczaią się ministrowi woiennemu skarbowemu i policyi. W St. Petersburgu d. 17. (29) Listopada 1811.

Na oryginałach podpisano własną J. J. Mości ręką:

Alexander.

Prusy:

Gazety Berlińskie, umieściły Edykta Króla Jmci Pruskiego względem wywożenia monety zdawkowéy i śrebra, tudzież względem przetapiana i przerabiania monety zdawkowéy na grubą:

My Fryderyk Wilhelm, z Bożéy łaski Król Pruski &c. W teraźnieyszych okolicznościach iesteśmy znagleni nie pozwalać inaczéy wywożenia monety zdawkowéy (bilonu) i śrebra w gotowiźnie, iak tylko za pasami Naszego Kanclerza Państwa, zresztą zaś zupełnie zakazać. Na wywożenie zakazóm przeciwne, wyznaczona iest kara konfiskacyi. — Donosiciele, iakoteż ci, którzy takową do wywozu przeznaczoną monetę zdawkową, albo śrebro zatrzymaią, odbiorą połowę kary. Względem należycie udowodnionego przewozu kruszców szlachetnych i monety zdawkowéy, zostaie przy dotychczesnych przepisach. Na mały handel pograniczny nie rozciąga się także ten zakaz.

w Berlinie dnia 5. Grudnia 1811.

(podpisano) Fryderyk Wilhelm.

Stosownie do Edyktu względem przetapiania monety zdawkowéy na grubą, pod dniem 13. Grudnia r. 1811 wydanego, począwszy od dnia 15. Stycznia 1812, co tydzień przynaymniey za 60,000 talarów realney wartości, ma bydź moneta zdawkowa czyszczoną i podług stopy menniczney 1764 roku na grubą monetę przerabianą; a to nieprzerwanie póty trwać będzie, póki wszelka moneta zdawkowa w biegu będąca, na grubą monetę nie będzie przerobioną. Żeby zaś publiczność podczas przetapiania i przerabiania przez chwieiący się bieg zdawkowey monety, i przez lichwiarstwo nie szkodowała, tenże Edykt Królewski stanowi, że zdawkowa moneta równa iest grubey monecie w na-

stępuiącym sposobie: Talar grubéy monety może bydź płacony w Marchii i Pomeranii, 42ma srebrnikami zdawkowéy monety; w Prusach zaś i Szląsku 52 1/2 dytkami. Sto talarów więc grubéy monety czynią 175 talarów w nominalnéy zdawkowéy monecie. — Każdy, kto zdawkową monetę chce oddać do mennicy, odbierze za 175 talarów nominalnéy zdawkowéy monety w srebrnikach, dytkach, lub innych sztukach, 100 talarów grubéy monety, podług stopy 1764 r. bez wszelkiego odtrącania. A że tym sposobem wszelka różnica między grubą monetą a zdawkową ustaie, i wszelkie ugody pieniężne odtąd tylko w złocie i grubéy monecie czynione bydź mogą; przeto też na przyszłość nie będzie potrzeba monety zdawkowéy tylko tyle, ile się komu reszty należy. Takowa moneta do zdawania reszty będzie wybiiana w takiéy tylko ilości, iaka nieodbicie iest potrzebna. Nikt zaś nie będzie mógł bydź przymuszanym, pod iakimkolwiek bądź pretextem, do brania iéy w takiéy summie, która grubą monetą zapłaconą bydź może; ale wszystkie kassy Królewskie nową zdawkową monetę zamiast grubéy czyli kurant przyimować obowiązane. Dla ułatwienia rachunków, i końcem wprowadzenia iednakowych pieniędzy we wszystkich prowincyach Państwa Pruskiego, talar zamiast na 24, podzielony będzie na 30 równych części, a 30. część talara na 10 fennigów, tak, że talar składać się będzie z 300 fennigów. Będą więc fennigi miedziane, których 300 czynią talar; 2 fennigi, których 150 na talar, i 5 fennigów po 60 na talar.

Wołoszczyzna.

Z Bukarestu dnia 11. *Grudnia.* — Pełnomocnik Cesarsko-rossyiski przy kongresie w Giurgewo, przybył tu dnia 7. b. m. Pełnomocnicy tureccy w krótce tu także przybędą. (Obaczyć 79 Numer Gazety naszéy z roku przeszłego.) — Korpus turecki pod sprawą Czapana Oglu, który był zamknięty na wyspie Słobodskiéy, przybył iuż do Petrika i został w pobliskich wsiach rozłożony. Do końca układów o pokóy ma tam bydź częścią własnym, częścią rossyiskim kosztem żywiony. Chorzy tegoż korpusu zostaną umieszczeni w szpitalu urządzonym na ten koniec w Assumatzu dwie mile ztąd odległym. Korpus ten ma około 7000 ludzi wynosić. — Mówią, iż korpus Markowa przeprawił się po większéy części na lewy brzég Dunaiu. — Hrabia Kutuzow, wódz naczelny, iest tu co moment spodziéwany.

Meteorologiczne postrzeżenia we Lwowie od dnia 6. do 8. Stycznia 1812.

Dni	Czas postrzeżenia	Barometr.	Ciepłomierz Reaumura.	Kierunek Wiatrów.	Odmiany powietrza.
6	Wsch. Słońc.	27, 11, 8.	— 3, 8.	Po. W. średni	rzadkie chmury, dészcz.
	2. po połud.	27, 11, 4.	— 0, 5.	Po. W. W. słaby	dészcz, ślizgawica.
	10. w nocy	27, 11, 1.	† 0, 9.	Po. słaby	pochmurno, dészcz.
7	Wsch. Słońc.	27, 11, 8.	† 1, 2.	Po. słaby	lekkie chmury, potém iasno.
	2. po połud.	28, 0, 4.	† 3, 3.	Z. słaby	rzadkie chmury, mgła.
	10. w nocy	28, 0, 7.	† 0, 8.	Z. słaby	gęste chmury, śniég.
8	Wsch. Słońc.	27, 11, 8.	— 0, 3.	W. słaby	pochmurno, słaba mgła.
	2. po połud.	27, 10, 10.	† 0, 9.	W. słaby	dészcz.
	10. w nocy	27, 10, 10.	† 0, 3.	Po. słaby	dészcz, późniéy śniég.